

PETRE COVACEV:
ONOMASTICA STRĂZILOR DIN CONSTANȚA

Garabet KÜMBETLIAN¹
 kumbetg@yahoo.com

Zusammenfassung: „Onomastica străzilor din Constanța” ist der dritte Band der bekannten Reihe des Buches „Povestea Farului Genovez” (“Die Geschichte des Genuesischen Leuchtturms”). Das Buch bietet ein ausführliches Durchgang durch die Viertel und Strassen der Stadt Constanța und ihrer zahllosen Namensänderungen zwischen 1850 und 1990.

Mă simt obligat să recunosc de la început că nu sunt urbanist. Nu sunt specialist în străzi, nu am făcut niciodată vreun trotuar și

¹ Prof. univ. dr. ing. la Universitatea „Ovidius” din Constanța, membru titular al Academiei de Științe Tehnice și al Diviziei de Istoria Științei a CRIFST al Academiei Române.

cu atât mai puțin borduri. În consecință, permiteți-mi să vă prezint propriile mele aprecieri-de profan – cu privire la volumul cu titlul de mai sus, care este fără discuție, o carte de specialitate. În primul rând trebuie să observ că titlul cărții induce cititorul în eroare, prin aceea că pune în inferioritate valoarea și conținutul real al cărții. Aș zice mai degrabă că ne pregătește pentru o „Pseudo kine...onomastică a străzilor din Constanța”, pentru a parafraza titlul unei opere literare celebre, care avea rolul de a ascunde, din modestie, valoarea intrinsecă a ei. Onomastica străzilor din Constanța acoperă doar 110 pagini din cele 365 ale valorosului tratat cu titlul de mai sus. Ori monografia în cauză mai conține încă 8 capitole care fac deliciul cititorului pus în fața unei lucrări științifice și istorice documentate, de excepție.

Primul dintre ele, „Dobrogea și Constanța-numele orașului”, are rolul de a ne pune în temă cu subiectul tratat; cu pământul căruia îi suntem deopotrivă „umbră și lumină”, cum obișnuia să se considere marele nostru profesor-poet Grigore Sălceanu. Paginile acestui capitol ne pun în temă cu bibliografia studiată de autor, cu istoria interesantă și puțin cunoscută a ținutului dintre Dunăre și Mare și cu faptul că datorăm numele actual al orașului nostru poetului nostru național Mihail Eminescu. Capitolul se încheie cu descrierea modului în care a fost construită în perioada 1856–1860 linia ferată Cernavodă-Constanța și care asigura pasagerilor de atunci o viteză de transport comparabilă celei actuale.

Capitolul II este dedicat „Dobrogei Române”. Autorul ne pune în temă, cu lux de amănunte, cu modul în care a fost instalată administrația română după alipirea regiunii la țara-mamă, cu aspectul ei de atunci, cu clădirile publice și cu populația orașului între anii 1880–1900.

Capitolul III ne prezintă sistemul de galerii subterane ale orașului și ne propune o întoarcere în timp în Dobrogea turcească și Constanța primei jumătăți a secolului XIX. Un subcapitol important este dedicat vizitei istorice la Constanța a principelui Carol.

Capitolul IV ne derulează etapele cadastral-edilitare și eforturile de sistematizare a orașului până în 1896 și apoi pe etape, între 1905 și 1922, 1922 și 1930, 1930 și 1945 și 1945–1960. Un subcapitol important este dedicat Constanței în perioada primului război

mondial, între anii 1916–1918. Ultimul subcapitol tratează problema sistematizării întreprinse sub conducerea prefectului, arheologului și marelui nostru concetățean Adrian Rădulescu, de la a cărui trecere într-o lume mai bună comemorăm 10 ani. Și întrucât ne aflăm într-o Instituție pe care a ctitorit-o, condus-o și iubit-o până la sacrificiul suprem, permiteți-mi să reproduc în cele ce urmează rândurile de suflet care i-au fost dedicate de însuși autorul cărții. Citez:

„Dorința noastră imediată este, ca în peninsula orașului, numele arheologului Adrian Rădulescu să fie immortalizat cu o plăcuță, pe cea mai importantă stradă. Este nevoie acum să repetăm, în memoria lui și să spunem locuitorilor orașului cine a fost Adrian Rădulescu și ce a făcut el pentru Constanța:

– Peninsula orașului a fost cel mai important sit arheologic de care s-a ocupat, după marii istorici Grigore Tocilescu și Vasile Pârvan;

– A fost cel care a înființat și a dezvoltat cel mai mare Muzeu Arheologic din țară, pe care l-a organizat și condus până când instituția a devenit Muzeu Național;

– A fost ctitorul muzeelor de la Histria, Adamclisi și Mangalia;

– În coordonarea sa științifică s-a restaurat Monumentul Triumfal de la Adamclisi în starea originală în care a existat în antichitate; de fapt, această restaurare completă este un unicat realizat în România și în Europa de est;

– A înființat și a fost rector la Universitatea „Ovidius” din Constanța, cu toate facultățile sale (inclusiv Facultatea de Medicină) pentru care și-a sacrificat cariera.

– A fost primul Prefect al județului Constanța, după Revoluția din 1989;

– La moartea sa, nimeni dintre oficialitățile orașului și județului nu i-a asigurat un loc de veci, pe alea principală din Cimitirul Central.

Considerăm că acest mare fiu al orașului Constanța și al Dobrogei are dreptul firesc la un nume de stradă în centrul orașului pe care l-a redescoperit.

Îl merită cu prisosință”. (Am încheiat citatul).

Capitolele următoare ale cărții lui Covacef sunt dedicate principalelor embleme ale Constanței (cap. V), personalităților orașului nostru (cap. VI), plajelor (cap. VII) și șoselei de coastă și viitorului

tunel (cap. VIII), capitol care conține importante contribuții personale ale autorului cărții.

Volumul se încheie cu „Onomastica străzilor”, bibliografia, o postfață a autorului, o prezentare în germană a profesorului Helmut Kulhanek din Germania și una în engleză a Rodicăi Crăciun, fiica autorului.

Cartea lui Petre Covacef nu trebuie să lipsească de pe masa niciunui Costănțean.